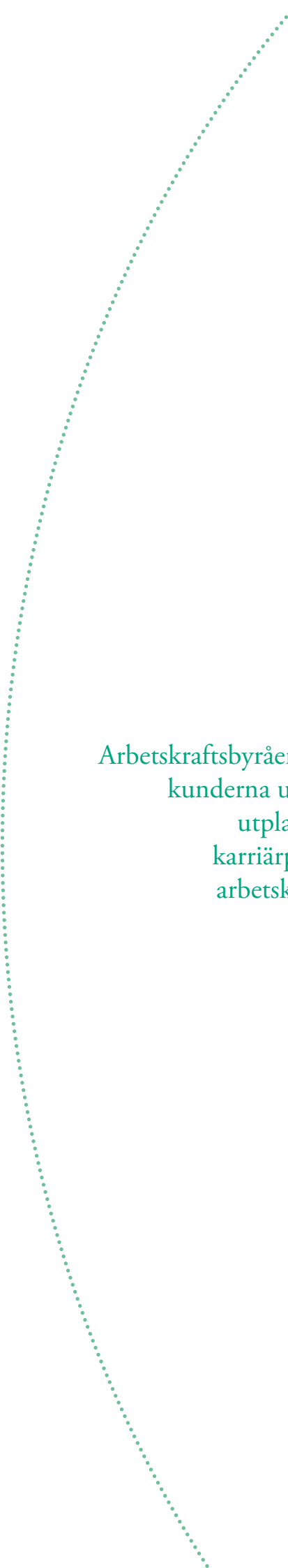

Översikt av
tjänsterna för
yrkesmässig
utveckling
2005

Arbetskraftsbyråernas tjänster för yrkesmässig utveckling syftar till att hjälpa kunderna utveckla sin kompetens och till att främja en ändamålsenlig utplacering på arbetsmarknaden genom att erbjuda högklassiga karriärplaneringstjänster, arbetslivs- och utbildningsmedvetenhet, arbetskraftsutbildning samt yrkesinriktade rehabiliteringstjänster.

Innehåll

<u>Tjänster för yrkesmässig utveckling på en arbetsmarknad i brytning</u>	<u>4</u>
<u>Utbildnings- och yrkesinformationsservice</u>	<u>7</u>
<u>Yrkesvägledning och karriärplanering</u>	<u>10</u>
<u>Arbetskraftsutbildning</u>	<u>12</u>
<u>Yrkesinriktad rehabilitering</u>	<u>20</u>

Tjänster för yrkesmässig utveckling på en arbetsmarknad i brytning

Kort om arbetsmarknaden

Den ekonomiska utvecklingen i Finland var under år 2005 på många sätt tudelad. Totalproduktionens tillväxt avtog i förhållande till det föregående året, medan sysselsättningen ökade snabbt. Produktionen ökade genomsnittligt med 2 %. De största bidragande faktorerna till den ekonomiska tillväxten var hushållens konsumtionsefterfrågan och byggverksamheten inom den privata sektorn.

Antalet sysselsatta uppgick i genomsnitt till 2 401 000 personer, d.v.s. 36 000 fler än föregående år. Sysselsättningsnivån steg med 0,8 procentenheter från föregående år till 68,0 procent. Sysselsättningsnivån ökade mest inom åldersgruppen 60–64 år (+13 200) och 55–59 år (+11 700), i likhet till föregående år. Förklaringen till denna ökning inom de äldre åldersgrupperna ligger till stor del i att arbetarna stannar längre kvar i arbetslivet, eftersom antalet åldrande arbetslösa arbetstagare inte har minskat.

Arbetskraftsefterfrågan var störst inom den privata servicesektorn, där antalet sysselsatta ökade med 30 000 personer. Inom handeln, inkvarteringsbranschen och näringsbranschen ökade antalet arbetsplatser med 10 000, inom transport och telekommunikationer med 1 000 samt inom finans, försäkring och affärliv med 7 000 och med 11 000 inom de övriga tjänsterna. På den offentliga sektorn minskade antalet arbetsplatser inom förvaltningen men ökade inom de sociala tjänsterna.

I genomsnitt 220 000 personer var arbetslösa enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning. I förhållande till föregående år var antalet arbetslösa ca. 9 000 personer mindre. Arbetslöshetsnivån var 8,4 % och arbetslösheten minskade med 0,4 procentenheter.

Enligt arbetsministeriets arbetsförmedlingsstatistik anmälde sig i genomsnitt 275 300 arbetslösa arbetssökande till Arbetskraftsbyråerna år 2005, d.v.s. 13 000 personer färre än ett år tidigare. Av de arbetslösa arbetssökande var över hälften svårssysselsatta personer, t.ex. långtids- eller upprepat arbetslösa, handikappade eller åldrade personer och invandrare.

Långtidsarbetslösheten övergick i en lätt minskande riktning. Antalet personer som varit arbetslösa i över ett års tid var i genomsnitt 72 400, d.v.s. 600 färre än föregående år. Mest långtidsarbetslöshet förekom bland åldrande personer. Drygt 60 % av långtidsarbetslösa i över ett år utan avbrott var över 50 år gamla.

Rekryteringsproblemen och bristen på arbetskraft blev något vanligare under år 2005; av de arbetskrafts-sökande driftsställena upplevde ca. 27 % svårigheter med rekryteringen och 10 % blev helt eller delvis utan den efterlysta arbetskraften. Arbetskraftsbyråerna registrerade i genomsnitt 2 600 arbetsplatser med rekryteringsproblem per månad under år 2005. Antalet problematiska arbetsplatser ökade med nästan 300 jämfört med föregående år.

Utmaningarna i samband med tjänsterna för yrkesmässig utveckling

Befolkningens åldersstrukturella utveckling, data- och kommunikationstekniken, de mångfacetterade förändringarna i arbetslivet samt globaliseringens frammarsch och den regionala utvecklingen ställer stora utmaningar för kompetensen hos befolkningen i arbetsför ålder. Före år 2015 kommer cirka en miljon personer som hör till den nuvarande arbetskraften att

gå i pension eller lämna arbetslivet av andra orsaker. Det faktum att årskullarna blir allt mindre sätter fart på strävan efter att trygga tillgången på arbetskraft, förlänga karriärerna och höja sysselsättningsnivån. I framtiden krävs av arbetskraften allt bättre kompetens, kontinuerlig utveckling av kompetensen och förmåga att anpassa sig till ständiga förändringar i förhållandena.

I framtiden har en allt större del av befolkningen som kommer ut i arbetslivet både en stabil allmänbildande utbildning och en grundläggande yrkesutbildning eller utbildning på högskolenivå. Då man strävar efter att förlänga karriärerna och främja den yrkesmässiga rörligheten är det viktigt att satsa tillräckligt på att upprätthålla och revidera den kompetens som har införskaffats genom utbildning. Å andra sidan finns det ännu en längre tid gott om arbetstagare i arbetslivet utan grundläggande yrkesutbildning. Utbildningsnivån bland arbetslösa är lägre än bland den övriga befolkningen. Av denna anledning är en central uppgift inom vuxenutbildningspolitiken samt inom arbetspolitiken också i framtiden att höja utbildningsnivån. Det ökande antalet invandrare och invandrabefolkningens kulturella mångfald utgör också utmaningar för vuxenutbildningspolitiken.

Den kontinuerliga förändringen av arbetet och arbetsmarknaden reflekteras i bl.a. ändrade krav på arbetskraften och individerna. Människor erbjuds nya möjligheter, men utvecklingens höga tempo och konkurrensen skapar också friktion. På grund av den samhälleliga omvälvningen har osäkerheten i arbetslivet ökat och till följd av detta har individens egen förmåga att klara livssituationer blivit allt mer utmanad. Att hitta sin plats, kontinuerligt utveckla sin kompetens, bemöta arbetslöshet eller hantera begränsningar av hälsoskäl utgör krävande utmaningar och medför många osäkerhetsfaktorer i livet. Livet och karriären

kräver numera lösningar som är individuellare än de traditionella studie-, yrkes- och arbetskarriärerna. Medan man tidigare övergick från studier till arbete, växlar man numera mellan arbete, arbetslöshet och utbildning. Upprepad och kontinuerlig utbildning är en del av karriärutvecklingen.

Arbetskraftsbyråernas tjänster för yrkesmässig utveckling syftar till att hjälpa kunderna att utveckla sin kompetens och motivation och till att främja deras utplacering på arbetsmarknaden genom att erbjuda högklassiga karriärplaneringstjänster, arbetslivs- och utbildningsmedvetenhet, arbetskraftsutbildning samt yrkesinriktade rehabiliteringstjänster. Med avgiftsfria tjänster som är öppna för allmänheten hjälper man att besvara sådana arbetslivs- och karriärbetingade frågeställningar som människor tvingas betrakta i livet. Vid sidan av arbetssökande kunder kan dessa tjänster även utnyttjas av övriga kunder med ett motsvarande behov – skolelever, studerande, personer som planerar att återvända till arbetslivet, arbetande personer och personer som ämnar byta yrke.

Tjänsterna för yrkesmässig utveckling kommer fortsättningsvis att ha en framstående betydelse. Med tanke på en fungerande arbetsmarknad är det nödvändigt att kunna samtidigt möta den ökande arbetskraftsefterfrågan och bryta ner den strukturella arbetslösheten. Främjandet av yrkesmässig och regional rörlighet förutsätter lättanvända informations-, rådgivnings- och vägledningstjänster som är tillgängliga för alla. Arbetskraftsutbildningen måste utvecklas och förbättras i fråga om arbetslivsorientering och dessutom i fråga om kvalitet och effektivitet. Antalet personer i behov av yrkesmässig rehabilitering har ökat, och denna ökning förväntas fortsätta.

Tabell 1. Centrala nyckeltal för omvärlden och tjänsterna för yrkesmässig utveckling under åren 2000–2005

Under årets lopp	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Ändring för. år %
lediga arbetsplatser	302 000	318 900	327 600	338 300	344 800	414 000	+20,1
arbetssökande	849 300	816 500	810 700	808 800	804 600	783 000	-2,7
arbetslösa arbetssökande	628 600	593 500	578 600	572 500	571 000	557 000	-2,5
- över 45 år	216 400	210 900	207 200	206 100	208 200	209 400	+0,6
- under 25 år	134 400	125 100	121 200	121 100	120 400	114 200	-5,2
- långtidsarbetslösa	169 700	155 300	147 500	139 200	137 500	138 100	+0,4
- grundnivå, utan yrkesutbildning	238 400	223 500	214 600	206 500	201 300	195 300	-3,0
handikappade arbetssökande	83 000	84 600	85 600	87 400	89 900	91 100	+1,3
utländska arbetssökande	30 800	32 400	34 200	35 700	37 600	39 300	+4,4
<i>Tjänsterna för yrkesinriktad utveckling:</i>							
- personlig utbildningsrådgivning	478 900	438 600	411 300	379 900	355 400	310 600	-12,6
- yrkesvägledningar	36 300	34 200	33 200	30 500	31 600	32 000	1,0
- inledda arbetskraftsutbildningar	65 100	58 500	64 400	64 100	69 800	64 300	-7,9
- aktiva yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder	57 600	61 700	63 400	53 700	56 100	57 300	+2,1

Utbildnings- och yrkesinformationservice

Arbetsförvaltningen förmedlar information om utbildningsalternativ och utger publikationer om olika yrken och om arbetsmarknaden.

En hållbar, realistisk och för individen motiverande arbetslivslösning förutsätter att besluten fattas med aktuell och heltäckande information om arbetsplatsen, men också om arbetslivet och om de olika möjligheterna till kompetensutvecklande utbildning. Arbetsministeriet upphandlar och producerar publikationer om utbildning och arbetsliv vars syfte är att stöda arbetskraftsbyråernas rådgivnings- och handledningsarbete samt fungera som arbets- och informationsmaterial för samarbetsparter och kunder som söker information på eget initiativ. De tryckta publikationerna och videomaterialen utgör arbetskraftsbyråernas utbildnings- och yrkesinformationsmaterial.

Publikationer som speciellt stöder uppsökning av utbildning är Utbildningsstyrelsens utbildningsguider, grunderna för examina inom yrkesutbildning på andra stadiet samt urvalsguiderna och studiehandledningarna som utges vid yrkeshögskolorna och universiteten. Den centraliserade anskaffningen av utbildningsmaterial vid ministeriet möjliggör stora upplagor, lägre pris och lägre utdelningskostnader. Den riksomfattande tjänsten erbjuder jämlika möjligheter för alla i informationssamhället att få aktuell och mångsidig information om de olika utbildningsmöjligheterna och om arbetslivets utvecklingsutsikter. År 2005 upphandlades över 200 olika publikationer om utbildning till arbetskraftsbyråerna, och ca. 121 000 € gick åt till utdelningen.

Yrkes- och arbetsmarknadsmaterialet omfattar yrkes- och branschbeskrivningar på Internet samt videomaterial och publikationer. För närvarande finns 827 yrkesbeskrivningar och 58 branschbeskrivningar i elektroniskt format. Yrkesmänniskor har intervjuats ca. 170 gånger. Av videoinspelningarna har 60 producerats på finska och 27 på svenska. 16 publikationer har utgivits på finska och 9 på svenska. Kunderna har haft möjlighet att bekanta sig med publikationerna och videofilmerna vid arbetskraftsbyråerna, som också lånar ut dem på vissa villkor. Publikationerna delas också ut till läroanstalter och bibliotek.

Informationsmaterialet produceras och uppdateras så att det täcker de viktigaste yrkesområdena och innehåller aktuell information. Informationen presenteras i ett format som kan utnyttjas av kunden när det gäller att fatta beslut. Informationen samlas från olika expertorganisationer, bl.a. arbetsmarknadsorganisationerna, och beskrivningarna görs med beaktande av information från olika prognosystem.

Arbetsministeriets yrkesbeskrivningshelhet revideras år 2006. I ESF-projektet "Framtida arbeten" har en ny materialgrupp utvecklats med information om olika yrken och arbetslivet. Under sommaren öppnas en ny webbtjänst för utbildning och yrkesinformation, Ammattinetti. Ammattinetti innehåller bl.a. yrkesbeskrivningar, branschbeskrivningar, intervjuer, karriärberättelser samt aktuella artiklar om arbetslivsfrågor.

Utbildningsrådgivarna ger råd om utbildningsalternativ och studiefinansiering

Det viktigaste i utbildningsrådgivarnas arbete är en bred kunskap i fråga om olika utbildningsalternativ samt att kunna bedöma kundens kompetensmässiga utvecklingsbehov i förhållande till utbildningsutbudet. Ca. 310 000 kontakttagningar från kunder riktades till utbildningsrådgivarna under år 2005 – i form av direkta besök, telefonsamtal eller e-post. Uppskattningsvis var tredje kontakttagning var per telefon, och ca. 5 000 gjordes per e-post. Vid sidan av frågor kring studiemöjligheter i Finland besvarade utbildningsrådgivarna ca. 4 000 gånger på förfrågningar om studie- och arbetspraktikmöjligheter utomlands.

Information om utbildningar, yrken och studiefinansiering kan också sökas och hittas på eget initiativ genom att läsa de olika publikationerna i Arbetskraftsbyråernas läslokaler, titta på videofilmerna om olika branscher och yrken eller genom att bekanta sig med de viktigaste Internettjänsterna på självbetjäningstationerna.

Kunderna kan också delta i olika informationstillfällen som utbildningsrådgivarna ordnar för grupper, där man t.ex. behandlar utbildningsmöjligheter för unga eller vuxna. Utbildningshandledningen för grupper syftar till att förbättra deltagarnas kunskaps- och inställningsmässiga färdigheter för ökad utbildning och kompetens. Över 52 000 personer deltog i utbildningsrådgivarnas inemot 3 000 gruppinformationstillfällen år 2005.

Tabell 2. Utbildnings- och yrkesinformationsservice: utbildningsrådgivare, rådgivningstillfällen och gruppjänster 2005

TE-CENTRAL	HELTIDS- ANSTÄLLDA UTBILDNINGSGIVARE*	RÅDGIVNINGSTILLFÄLLEN	%	GRUPPER	%	HAR DELTAGIT I GRUPP	%
Nyland	30	47 200	15	504	16	9 730	19
Egentliga Finland	9	25 500	8	158	5	2 810	5
Satakunda	7	25 600	8	198	6	2 970	6
Tavastland	7	19 100	6	190	6	3 380	6
Birkaland	10	30 800	10	255	8	4 390	8
Sydöstra Finland	3	14 000	5	76	2	1 420	3
Södra Savolax	6	12 600	4	134	4	2 510	5
Norra Savolax	5	19 400	6	244	8	3 440	7
Norra Karelen	3	16 400	5	184	6	3 610	7
Mellersta Finland	4	17 200	6	173	6	2 790	5
Södra Österbotten	4	14 600	5	256	8	4 100	8
Österbotten	4	12 100	4	63	2	1 590	3
Norra Österbotten	6	29 300	9	240	8	3 760	7
Kajanaland	2	12 000	4	171	6	2 060	4
Lappland	8	14 800	5	233	8	4 010	8
HELA LANDET	108	310 600	100	3 079	100	52 570	100
2004		355 400		3 003		52 500	

* en heltidsanställd utbildningsrådgivare använder 50 % eller mer av sin arbetstid för utbildnings- och yrkesinformationsservice

Utbildningsrådgivarnas kundbas består av arbetande och arbetslösa vuxna samt av vuxna som ej tillhör arbetskraften och av studerande från alla utbildningsnivåer. Ca. hälften av kundbasen är arbetsökande kunder, som är tydligt äldre än de övriga kunderna.

De personliga rådgivningstillfällena varierar tids- och innehållsmässigt från korta informerande rådgivningar till längre, handledningsinriktade samtal. Mängden personliga rådgivningssamtal har minskat varje år under hela 2000-talet. Denna utveckling förklaras å ena sidan med att de elektroniska tjänsterna utnyttjas allt oftare och med att man ökat antalet egna gruppövningar, och å andra sidan med att utbildningsrådgivarna har blivit färre och att utbildningsrådgivning allt mer utgör en sidosyssla. Den goda sysselsättningsnivån och den proportionella ökningen av vuxna kunder bidrar också till denna situation.

Utbildningsrådgivning är nu lättare än någonsin att få

På våren 2005 öppnades en riksomfattande telefon-tjänst för finskspråkig utbildningsrådgivning, Koulutuslinja. Tjänsten syftar till att göra utbildningsrådgivarna tillgängligare och utbildnings- och yrkesinformationstjänsterna mer kända. Rådgivningsarbetet styrs av vissa riktighets- och kvalitetskrav vars uppfyllning säkerställs genom att centralisera tjänsterna. Cen-

traliseringsen av telefon-tjänsterna gör det också möjligt för arbetskraftsbyråerna att vidareutveckla sina egna serviceprocesser inom utbildnings- och yrkesinformationsservicen.

I en kundförfrågning tyckte 85 % av kunderna att telefon-tjänsten gav information som var av nytta i utbildningens planering. Tjänsten gavs ett allmänt vitsord på 8,8 (på en skala mellan 4 och 10). Telefon-tjänstens kunder var till största del arbetande personer. Den nya tjänsten har också hittats av personer i situation av familje- och vårdledighet eller visstidspension.

Vid sidan av att rådgivningstjänsterna har gjorts riksomfattande har deras kvalitet även utvecklats inom ramen för TE-centralernas egna regionala projekt. Arbetsförvaltningen och utbildningsförvaltningen genomför ett samarbetsprojekt under åren 2003–2006 i Lappland vars syfte är att göra utbildningsrådgivning tillgängligare med hjälp av Utbildningstorg, i Rovaniemi och Kemi. Utbildningstorgen finns mitt i stadskärnan och temadagar ordnas nästan varje vecka i samarbete med läroanstalterna och övriga samarbetsparter. Utbildningstorgen besöker också övriga områden i Lappland. Projektet syftar också till att öka arbetskraftsrådgivarnas och -handledarnas handledningsfärdigheter och förbättra studiehandledarnas kännedom om arbetslivet på de olika utbildningsnivåerna genom att ordna gemensamma utbildningstillfällen.

Koulutuslinja 010 60 76888 mån-fre 9-17

Yrkesvägledning och karriärplanering

Arbetsförvaltningens yrkesväglednings- och karriärplaneringstjänster hjälper att lösa frågor i samband med karriärval, yrkesmässig utveckling och hittande av en arbetsplats. Dessa frågor kan uppstå i många olika livsskeden – t.ex. när man planerar fortbildning eller vidareutbildning, när man överväger ett nytt yrke eller när man möter problem p.g.a. arbetslöshet, hälsotillstånd eller försämrat ork i arbetet. Tjänsten är huvudsakligen uppbyggd kring samtal med en psykolog, under vilka kundens livssituation, utbildningsbakgrund och arbetserfarenhet analyseras och likaså granskar man kundens förväntningar och krav i fråga om arbete och yrke. Syftet är att hjälpa kunden göra upp en plan som passar hans eller hennes livssituation, medan psykologen erbjuder sin människo- och arbetslivsexpertis för att hjälpa kunden hitta de rätta lösningarna. Vid behov kan diverse stödmaterial användas, t.ex. lämplighetsbedömningar, arbets- eller utbildningsprövningar och hälsoundersökningar.

År 2005 arbetade 268 psykologer vid 119 olika Arbetskraftsbyråer inom yrkesväglednings- och karriärplaneringstjänster, under olika befattningar och -tyngdpunktsområden. Mätt i årsverken (231) minskade resurserna i kundtjänsten med 8 % från år 2004.

Efterfrågan finns för karriärvägledningstjänster för vuxna

Under år 2005 slutfördes nästan 32 000 vägledningstjänster inom yrkesväglednings- och karriärplaneringstjänsterna, varav 30 500 tillhörde enskilda kunder. Vidare erbjöds drygt 5 000 kunder handledning i form av dejourbaserade engångsmöten. Största delen av kun-

derna hade fyllt 25 år (64,3 %). Under de senaste 10 åren har andelen under 20-åringar av alla vägledningstjänstkunder minskat till hälften (från 32,6 % till 16,4 %), och på motsvarande sätt har andelen kunder som fyllt 40 nästan fördubblats (från 16,6 % till 30,5 %). Andelen ungdomar utan yrkesutbildning (28,4 %), skolelever och studerande medräknade, har minskat något. Också andelen grundskoleelever och gymnasieelever (10,4 %) samt elever vid läroanstalter på mellan- eller på högskolenivå (5 %) har minskat något.

Nästan var annan kund (47 %) var arbetslös, antalet arbetande kunder var 20 % och tre av fyra var samtidigt arbetssökande arbetsförmedlingskunder. Av alla kunder hade 36 % grundskoleutbildning, nästan hälften (48 %) hade utbildning på mellannivå och 16 % hade avlagt en examen på minst lägre högskolenivå. Andelen handikappade kunder ökade från året innan (20 %), vilket visserligen kan bero på att praxis kring uppgifternas nedteckning har blivit noggrannare.

Om handledningens medel och resultat

Antalet slutförda vägledningar ökade lätt, trots de minskade resurserna. Också serviceverksamheten ökade volymmässigt, i synnerhet i förhållande till antalet årsverken. Antalet handledningssamtal (nästan 70 000) ökade avsevärt. I genomsnitt gavs enskilda kunder handledning 2,27 gånger – vägledningsprocesserna har alltså förlängts något. Antalet kundbetjäningstillfällen (ca. 18 000) samt utfärdade utlåtanden (nästan 1 350) ökade jämfört med 2004, men antalet stödåtgärder som antogs i vägledningen (ca 7 200) minskade. Antalet arbetsprövningar på arbetsplatserna (nästan 4 700) ökade dock.

Största delen (42 %) av kunderna utnyttjade vägledningen för att göra en egen utbildningsplan, medan 21 % utformade arbetsinriktade planer. För resterande 37 % ledde vägledningen till en annan lösning, bl.a. till kartläggning av olika alternativ och uppskjutning av beslutet till ett senare tillfälle (15 %), till avbrytning av vägledningen (6 %), till styrning till andra tjänster (5 %) eller till pensionering (4 %).

Enligt arbetsministeriets utredningar upptar kundtjänstarbetet med tillhörande sidosysslor i genomsnitt ca. två tredjedelar av psykologernas arbetstid. Vid sidan av personlig vägledning deltar psykologerna också indirekt i stödjandet av individuella karriärplaner – kundorientering gavs åt inemot 9 400 kunder, och psykologerna diskuterade samarbetsfrågor med olika samarbetsparter drygt 22 000 gånger. Vidare deltog yrkesvalspsykologerna 1 165 gånger i planeringen av arbetskraftsutbildning, elevurval och uppföljningsmöten, och 1 195 gånger i planering och verkställande av kundgrupper.

Eftersom behovet av vägledningstjänster ökar har man inom arbetsförvaltningen utvecklat elektroniska yrkesvägledningstjänster.

Internettjänster

www.mol.fi/avo

Yrkesvalsprogrammet AVO: information om nästan 300 olika yrken och tillhörande utbildning. Bedömning av intressen och förmågor. På nätsidan kan man utforska sina egna yrkesmässiga önskemål och ta reda på hur dessa besvaras av olika yrken.

www.mol.fi/aura

En karriärplaneringstjänst för vuxna: information om arbete, yrken och utbildning. Bedömning av den egna situationen och övningsuppgifter som hjälper att göra upp en plan.

www.nakoaloja.info

En tjänst för arbetande vuxna vars syfte är att hjälpa i olika omställningssituationer som påverkar karriären.

Tabell 3. Bakgrundsinformation om kunder som slutfört vägledning per TE-central

TE-CENTRAL	PSYKOLOGER (ÅRSVERKEN)	SLUTFÖRDA VÄGLEDN.	UNDER 20 ÅR	ÖVER 45 ÅR	ARBETS- LÖSA	ARBETAN- DE	HANDI- KAPPADE
Nyland	58	6416	15,8	19,2	37,7	29,1	18,7
Egentliga Finland	15	2111	10,8	21,8	47,7	21,9	22,3
Satakunda	13	1547	17,6	15,1	54,1	15,2	15,8
Tavastland	18	3059	14,6	22,5	55,6	16,7	22,1
Birkaland	21	3644	14,4	15,4	50,0	20,2	17,7
Sydöstra Finland	14	1913	25,6	15,6	38,1	18,3	26,8
Södra Savolax	7	1432	22,8	16,6	45,5	12,8	19,6
Norra Savolax	14	2074	16,2	17,3	46,9	16,6	21,7
Norra Karelen	12	1449	20,2	19,3	40,2	14,4	17,9
Mellersta Finland	13	2261	12,6	19,6	52,1	16,0	16,6
Södra Österbotten	10	1381	13,5	22,5	49,5	19,5	28,8
Österbotten	10	971	18,5	17,9	49,1	17,0	24,2
Norra Österbotten	14	1829	19,2	14,8	49,6	17,8	17,6
Kajanaland	4	710	18,3	22,0	46,8	12,9	19,3
Lappland	8	1177	14,3	19,5	57,1	12,7	22,4
Hela Finland	231	31974	16,4	18,6	46,8	19,5	20,2
2004	250	31728	16,5	18,0	47,6	18,9	18,4

Arbetskraftsutbildning

Med arbetskraftsutbildning avses utbildning av personer i arbetsför ålder med syfte att förbättra deltagarnas möjligheter att stanna kvar på arbetsmarknaden eller komma in på den på nytt. Utbildningen är av denna anledning huvudsakligen yrkesinriktad. Yrkesinriktad utbildning ordnas också i form av samanskaffning med arbetsgivarna, och skräddarsys då enligt den deltagande arbetsgivarens behov. Med förberedande utbildning avses utbildning som styr deltagaren till ett visst yrkesområde och utvecklar informationssöknings- och datateknikfärdigheter, samt stöder invandrarnas integration.

För det mesta består arbetskraftsutbildningen av fortbildning eller vidareutbildning som kompletterar de yrkeskunskaper som har införskaffats antingen genom tidigare studier eller genom lära i arbete. Personliga studieplaner utarbetas åt utbildningsdeltagarna. Arbetskraftsutbildning lämpar sig utmärkt även för personer i behov av att byta yrke. Största delen av utbildningen leder till yrkesexamen eller till en del av en examen. Varje år görs tusentals ansökningar till utbildningsplatser för över hundra olika yrken.

Med hjälp av arbetskraftsutbildning strävar man till att förbättra sysselsättningsnivån och förebygga diskriminering också bland långtidsarbetslösa, åldrande personer och handikappade. Individuella lösningar kan skapas genom att t.ex. ansluta utbildningen till rehabilitering eller stödsysselsättning.

Arbetskraftsutbildningen finansieras med såväl nationella medel som medel ur Europeiska socialfonden. Föremålet för denna publikation är endast sådan utbildning som finansieras nationellt. Den totala kostnaden för arbetskraftsutbildning år 2005 var 376

miljoner euro. Utbildning upphandlades för drygt 184 miljoner euro, och 190 miljoner euro utbetalades i form av olika studiesociala förmåner till deltagarna. Användningen av anskaffningsanslag minskade med 6,6 % och användningen av anslag för studiesociala förmåner minskade med 8 % från år 2004.

Det genomsnittliga antalet utbildningsdeltagare var 25 880 per månad, d.v.s. 5 % färre än år 2004. Av alla elevarbetsdagar (5 991 600) upphandlades 52 % från yrkesutbildningsanstalter för vuxna, 20 % från övriga läroanstalter, 22 % från privata utbildningsarrangörer och 5 % från högskolorna. Mängden elevarbetsdagar var 10 % mindre än föregående år (6 625 500).

Arbetskraftsutbildning också för icke arbetslösa

Det finns en aktiv efterfrågan för arbetskraftsutbildning. Av alla utbildningssökande antogs ca. hälften år 2005. 37 % av sökande antogs till yrkesutbildning. Antalet inlämnade ansökningar var ca. 154 000. Drygt 64 000 personer inledde en utbildning.

Arbetsmarknadsställningen har förändrats bland dem som inlett en utbildning (bilaga 2). I allt större utsträckning har utbildning ordnats för sysselsatta personer som hotas med arbetslöshet. Omställningsskyddet för uppsägningssituationer syftar till att försnabba och underlätta den uppsagdas tillträde till ett nytt arbete. Omställningsskyddet inleddes i juli, och vid årets slut hade 860 personer deltagit i den av lagen krävda utbildningen. Antalet personer utanför arbetskraften¹ som inlett utbildning har ökat under hela 2000-talet.

Antalet kvinnor var nästan lika stort som antalet män bland alla som inledde en utbildning, även om andelen kvinnor ökade något. Också andelen unga d.v.s. personer i åldersgruppen 15–24 år är på väg att öka, och de äldre åldersgrupperna håller i sin tur på att minska. Fortfarande är största delen av personerna som inleder en utbildning 35–44 år gamla. Knappt hälften har avlagt examen på mellannivå, en tredjedel

har endast avlagt grundnivån och en femtedel har avlagt högskoleexamen.

Arbetslöshetstiden har förkortats bland personer som inlett en utbildning. Andelen personer vars arbetslöshet har varat i högst en månad har ökat, medan andelen långtidsarbetslösa, d.v.s. personer som varit arbetslösa i över ett år, har minskat.

Tabell 4. Anslag (1 000 €) som använts för arbetskraftsutbildning under åren 2000–2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
upphandling	142 842	129 345	147 355	177 354	197 155	184 023
- yrkesinriktad arbetskraftsutbildning			120 878	134 881	149 909	139 621
- förberedande arbetskraftsutbildning			26 477	42 473	47 246	44 402
elevurvalskostnader	315	319	444	386	426	420
informeringskostnader	1 076	1 069	1 527	1 604	1 368	1 350
studiesociala förmåner	152 495	142 363	166 408	197 292	206 312	190 315
- utbildningsstöd	59 557	54 963	59 165	70 525	77 297	73 114
- ersättningar för uppehälle och inkvartering	29 093	26 069	36 333	46 630	53 508	50 416
- arbetsmarknadsstöd	63 845	61 131	70 910	80 137	75 507	66 786
sammanlagt	296 728	273 096	315 734	376 636	405 261	376 108

¹ Statistikdefinition: Som ej tillhörande arbetskraften betraktas arbetssökande som inte är i arbete och som inte heller är omedelbart tillgängliga för heltidsarbete. Sådana personer anmäler sig som arbetssökande medan de fortfarande går i skola, studerar, avtjänar värnplikt eller utför oavlönat hushållsarbete, men kommer senare att vara tillgängliga för arbete.

Förberedande utbildning

Den i förhållande till yrkesmässig utbildning avsevärt kortare förberedande utbildningen utgjordes till 49 % av styrande utbildning som leder till ett visst yrkesområde och utvecklar färdigheter för arbetssökande, till 18 % av grundutbildning i informationsteknik, till 30 % av invandrarutbildning och till 2 % av språkundervisning.

Syftet med en förberedande utbildning är att stöda ett individuellt arbets- och utbildningssökande. Tyngdpunkterna i utbildningen är yrkesmässig planering och utveckling av arbetslivsfärdigheter. Målet kan också vara att avlägga grundskole- och gymnasieexamen eller att komplettera dessa studier, samt att få grundkunskaper i informationsteknik. I invandrarutbildningen utvecklar invandrarna sina färdigheter i fråga om språk, samhälle, kultur och hantering av den egna livssituationen.

Inom invandrarutbildningen finns det möjlighet till att avlägga en allmän språkexamen (YKI). År 2005 deltog 694 personer i språkexamen på mellannivå med arbetsförvaltningens finansiering, då det motsvarande antalet föregående år var 811. 86 % av alla som avlagt examen på mellannivå fick ett allmänt vitsord mellan 3 och 4. Andelen var samma som föregående år. 13 % avlade examen med ett vitsord under 3 (2004: 15 %). Av de olika delområdena förekom de bästa resultaten i textförståelse, såsom tidigare år. Också de svagare delområdena hölls på samma nivå; mest svårigheter förekom i skrivning, tal, språkliga strukturer och ordförråd.

Förberedande utbildning upphandlades år 2005 för sammanlagt 44,4 miljoner euro, med vilka 1 738 300 elevarbetsdagar anskaffades. Det genomsnittliga priset per år för en studieplats var 6 400 €. 29 500 personer

inledde en förberedande utbildning år 2005, d.v.s. lika många som året före.

Yrkeskunniga utbildas enligt efterfrågan

Den yrkesinriktade arbetskraftsutbildningen riktas till de branscher där arbetskraftsefterfrågan är störst och med beaktande av arbetsmarknadens utveckling. År 2005 upphandlades yrkesinriktad arbetskraftsutbildning för 139,6 miljoner euro. Det genomsnittliga priset för en studieplats var 8 233 euro, och antalet elevarbetsdagar var 4 253 300.

Av alla som inledde en utbildning valde 73 % en utbildning inom de 11 största yrkesmålgrupperna. Totalt finns det drygt 90 olika yrkesgrupper. Den största yrkesgruppen är verkstads- och byggnadsmetall, som utgjorde 21,7 % av samtliga inledda yrkesinriktade arbetskraftsutbildningar 2005. Den näst största yrkesgruppen, hälso- och sjukvård, utgjorde 9,4 % av samtliga inledda utbildningar. Av samtliga inledda yrkesinriktade utbildningar ökade de elva största branschernas andel med 2,3 procentenheter.

Sysselsättningen var högst bland personer med utbildning inom vägtransportsektorn. Av dessa hade 67 % hittat arbete två månader efter att utbildningen slutförts. Sysselsättningen var också god inom träbranschen (63 %) samt inom utbildningarna i hälsovård och sjukvård (58,5 %). Sysselsättningen var lägst inom adb-utbildning (34 %) och inom härbärgeringsrörelse- och storköksutbildning (39 %). De största förbättringarna i sysselsättningsresultaten jämfört med 2004 skedde i träbranschen (+18 procentenheter), elbranschen (+11 procentenheter) och adb-branschen (+7 procentenheter). Resultaten försämrades endast inom fastighetskötsel och städning (-5 procentenheter) och inom försäljning av varor (-3 procentenheter).

Tabell 5. Personer som inlett arbetskraftsutbildning enligt yrkesmålgrupp under åren 2004–2005

yrkesgrupp	inledda 2004	%	inledda 2005	%
verkstads- och byggnadsmetallarbeta	8 779	21,9	7 555	21,7
hälso- och sjukvårdsarbete	2 913	7,3	3 249	9,4
husbyggnadsarbete	3 439	8,6	3 234	9,3
företagsledningsarbete (företagarutbildning)	2 202	5,5	2 182	6,3
härbärgeringsrörelse- och storköksarbete	2 208	5,5	1 585	4,6
försäljning av varor	1 459	3,6	1 494	4,4
vägtransportarbete	1 796	4,5	1 402	4,0
ADB-arbete	1 833	4,6	1 284	3,7
träarbete	845	2,1	1 170	3,4
fastighetsskötsel och städning	1 336	3,3	1 111	3,2
el-arbete	1 546	3,9	1 089	3,1
övrig yrkesinriktad	11 729	29,3	9 384	27,0
yrkesinriktad sammanlagt	40 085	100,0	34 739	100,0

Antalet fristående examina ökar kraftigt

Antalet fristående examina har i enlighet med målsättningarna ökat kraftigt. År 2004 avlade 5 640 personer en hel examen, d.v.s. 29 % fler än föregående år. Vidare avlade 3 660 studerande en delexamen eller delar av en examen².

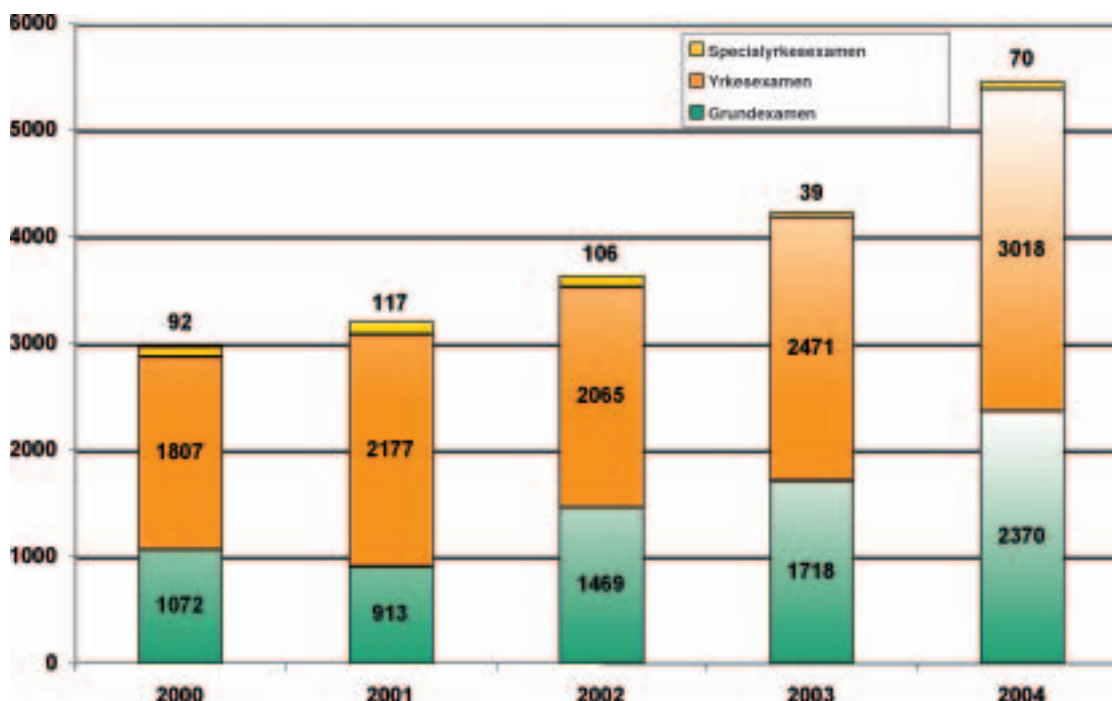
Utbildningsområden där en stor andel av examina avlagts till följd av arbetskraftsutbildning är maskin-, metall- och energibranschen, process-, kemi- och materialteknik, rengöringsservice, byggindustrin och el- och automationsteknik. Vidare avlades ett stort antal arbetskraftsexamina inom hotell och turism samt inom bil- och transportbranschen. På dessa branscher finns också en kontinuerlig efterfrågan för kompetent arbetskraft.

Störst antal examina avlades inom teknik- och transportbranschen, sammanlagt över 1 900. Av dessa var dryga 1 200 yrkesinriktade grundexamina och 670 var yrkesexamina. Näst störst antal examina registrerades i likhet med föregående år inom handels- och förvaltningsbranschen, d.v.s. 1 550 examina. Av dessa var största delen yrkesexamina. Ett stort antal yrkesexamina avlades även inom turism-, kosthålls- och ekonomibranschen.

Inom arbetskraftsutbildningen var de vanligaste examina grundexamen inom social- och hälsovård, yrkesexamen för anstaltsvårdare och olika examina inom försäljningsbranschen. Övriga populära branscher var informationsbehandling, elbranschen, byggnadsbranschen, bilbranschen, ekonomiförvaltning och maskin- och metallbranschen. Antalet avlagda företagarexamina var inemot 200.

Antalet avlagda fristående examina var högst i Birka-land (756), Nyland (635), Tavastland (595), Egentliga Finland (543) och i Norra Österbotten (537).

Tabell 6. Avlagda examina per examenstyp 2000-2004

²Statistikcentralen producerade information om delexamina för första gången år 2004.

Arbetskraftsutbildning i form av högskoleexamen

Arbetsförvaltningen har sedan år 2003 upphandlat utbildning som leder till högskoleexamen. Tills vidare har anskaffningsavtal eller -planer gjorts för 76 utbildningar med 28 producenter av utbildningstjänster. 27 av utbildningsprojekten var riktade till en högre högskoleexamen (magisterexamen); en utbildning var riktad till en lägre kandidatexamen i farmaci. Utbildningarna genomfördes av 7 universitet eller fortbildningscentraler vid universitet.

Antalet genomförda utbildningar som leder till yrkeshögskoleexamen är 48. Handelsbranschen dominerande bland utbildningsområdena – 23 utbildningar ledde till tradenomexamen år 2005. Övriga genomförda utbildningsprogram var riktade till YH-sjukskötarexamen (12), socionomexamen (5), YH-ingenjörsexamen (3) och restonomsexamen (2) och dessutom genomfördes 2 separata specialiseringsutbildningar i biblioteks- och informationsservice.

1 485 personer studerade för en högskoleexamen under år 2005, varav inemot 600 studerade för magisterexamen och ca. 900 studerade för yrkeshögskoleexamen. Antalet avlagda examina vid utgången av 2005 var ca. 200, varav 180 var yrkeshögskoleexamina och 20 högre högskoleexamina. Eftersom upphandlingen av utbildningar inleddes år 2003 kommer antalet avlagda examina att visa en tydlig ökning först under år 2006.

Ca. en tredjedel av sökande till utbildningar som leder till universitetsexamen antogs – behovet av utbildning är alltså fortfarande stort. Enligt en utredning som gjordes på våren 2005 hade studieavbrott skett redan många år tidigare bland deltagare i arbetsförvaltningens magisterutbildningar. En femtedel av

Tabell 7. Vanligaste avlagda hela examina 2003 och 2004 och delexamina 2004

STÖRST ANTAL HELA EXAMINA	2003	2004	DELEXAMINA 2004
Bransch:			
närvårdare, grundexamen inom social- och hälsov.	208	541	631
anstaltsvårdare	436	509	132
försäljningsbranschen	304	404	111
datanom, databehandling	232	284	90
elbranschen	153	268	155
byggnadsbranschen	227	262	422
bilbranschen	19	262	29
ekonomiförvaltning	186	256	188
yrkesexamen för företagare	50	188	19
maskin- och metallbranschen	172	177	238
yrkesexamen för skolgångsbiträde	88	141	73
busschaufför, kombinationsfordonsförare	56	42	342
Övriga yrkesområden	2097	2124	1233
sammanlagt	4228	5458	3663
	2003	2004	2004
12 spetsbranscher %	50,4	61,1	66,4
övriga yrkesområden %	49,6	38,9	33,6
sammanlagt %	100,0	100,0	100,0

deltagarna hade avbrutit sina studier så långt som 10 år tillbaka. Till utbildningarna väljs elever i bästa arbetsföra ålder, och över hälften av eleverna som deltog i en arbetskraftsutbildning som leder till magisterexamen var 35–44 år gamla, men också ett stort antal personer i högre ålder valde att studera vidare. I detta avseende avviker de som avlägger sin examen som arbetskraftsutbildning avsevärt från målgruppen för universitetens motsvarande utbildningsprogram.

Arbetsgivarna deltar i utbildningens planering och genomföring

Kompetensbehoven som riktas mot personalen är allt mer företagspecifika. Samanskaffningsutbildning är utbildning som planeras enligt företagets behov och genomförs på ett flexibelt sätt som passar företaget, i samarbete med den valda utbildningsorganisationen. Arbetsförvaltningen betalar vanligtvis högst hälften av utbildningskostnaderna.

Samanskaffningsutbildning kan användas för att rekrytera ny arbetskraft och i situationer av ändring eller utveckling inom företaget där man genom att höja personalens kompetensnivå strävar till att hålla kvar arbetsplatserna. I uppsägningssituationer kan utbildningen förbättra arbetstagarens möjligheter att hitta en ny arbetsplats eller ett nytt yrke.

År 2005 utgjorde andelen samanskaffningsutbildningar 5,7 % av samtliga elevarbetsdagar inom arbetskraftsutbildningen, d.v.s. 343 816 elevarbetsdagar. Målet är dock att avsevärt öka mängden samanskaffningsutbildningar. I en kundundersökning framkommer det att arbetsgivarna fortfarande inte är tillräckligt bekanta med den samanskaffade utbildningsvarianten, p.g.a. vilket marknadsföringen av denna utbildningsform har ökat. De företag som har utnyttjat samanskaffningsutbildning har emellertid varit mycket nöjda med resultatet.

Individuella lösningar för individuella behov i arbetslivet

Arbetskraftsutbildningens kvalitetsprojekt har ställt upp modeller av och bedömt arbetskraftsutbildningsprocessen ur den individuella kundens synvinkel: med fokus på handledningen före och i utbildningens början, medan studieprocessen pågår, vid studiernas slut och efter examen. Den centralaste iakttagelsen är att samtliga aktörer inom arbetskraftsutbildningen är i behov av bättre färdigheter – utbildningsanskaffarna, beställarna, producenterna och praktikplatserna samt eleverna. En handbok som innehåller projektets rekommendationer, Oskarista Osaajaksi – työvoimakoulutus prosessina ja toimijoiden yhteistyönä (arbetskraftsutbildning som en process och ett samarbete mellan olika verkare), har utgetts och är också tillgänglig (på finska) på arbetsministeriets Internetsidor på adress www.mol.fi > Tutkimus ja kehittäminen > Hankkeet ja projektit > AIKOO:n Hyvät käytännöt.

Arbetskraftsutbildningarnas kvalitet och kvalitetsmässiga utveckling har uppföljts med hjälp av det internetbaserade responssystemet för studerande OPAL sedan år 2001. Över 43 000 personer, d.v.s. 81 % av alla studerande, gav respons år 2005. Tre av fyra respondenter gav utbildningen ett gott eller utmärkt vitsord, och responsen har fortsättningsvis förbättrats på samtliga mätningområden.

Inom den yrkesinriktade utbildningen är åsikten att utbildningen har varit av nytta i arbetslivet. Drygt en tredjedel av alla studerande tyckte att de hade fått goda eller utmärkta färdigheter för det fristående yrkesprovet – 73 % hade en utbildning som omfattade inläring på en arbetsplats. Av deltagarna i en förberedande utbildning sade tre av fem att deras karriärplanering och livssituation hade klarnat. Också informationsverksamheten kring utbildningarna fick god respons, och bättre respons än tidigare gavs åt studiernas personalisering och vägledning.

Sysselsättningsnivån efter utbildningen blir allt bättre. I budgeten 2005 tillsattes ett effektivitetsmål enligt vilket högst 40 % av personer med arbetskraftsutbildning skall förbli arbetslösa i 3 månader efter att utbildningen slutförts. Detta mål uppfylldes väl, och arbetslösheten sjönk till 37 % för första gången på fem

år. Med undantag av Norra Österbotten har andelen arbetslösa med arbetskraftsutbildning sjunkit tydligt i förhållande till år 2003. Speciellt har andelen arbetslösa sjunkit i Södra Österbotten, Egentliga Finland och Norra Karelen.

Tabell 8. Personer som inlett arbetskraftsutbildning, samanskaffning, respons från studerande och anslag som allokerats för utbildning per TE-central 2005

TE-central	personer som fyllt 45 år	personer som varit arbetslösa i över ett år	personer som avlagt grundnivån	samanskaffningar, andel av eleverbetsdagar	arbetslös i 3 mån efter att utbildningen slutförts**	utbildningen har motsvarat förväntningarna väl / utmärkt*	upphandling av yrkesinriktad och förberedande utbildning: (1 000 €)
	%	%	%	%	%	%	
Nyland	24,7	12,6	33,0	3,9	36,0	72,3	35 336
Egentliga Finland	25,5	13,7	34,7	5,3	28,1	72,2	20 801
Satakunda	26,1	14,2	36,7	8,3	39,4	74,1	10 268
Tavastland	31,3	10,5	33,5	9,8	41,5	76,8	14 666
Birkaland	22,5	11,6	29,8	18,3	41,6	77,2	17 791
Sydöst. Finl.	29,5	12,1	26,5	6,1	38,4	71,4	12 919
Södra Savolax	29,9	8,4	29,4	2,0	35,7	70,8	5 014
Norra Savolax	28,2	9,6	28,6	12,6	34,3	78,2	12 059
Norra Karelen	26,2	9,7	30,1	6,0	35,0	78,2	7 841
Mellersta Finland	25,3	11,4	27,8	0,5	39,5	76,1	8 636
S. Österbotten	22,7	11,2	30,3	2,2	26,7	70,4	7 109
Österbotten	20,3	7,2	33,3	1,4	32,8	72,2	5 964
N. Österbotten	26,2	12,5	31,7	7,8	43,4	70,6	17 403
Kajanaland	29,6	10,4	33,0	3,6	36,1	73,7	-
Lapland	25,5	9,8	31,7	9,6	42,6	73,9	8 216
TOT. 2005	26,5	11,6	31,5	5,7	37,4	74,1	184 023
Tot. 2004	27,4	12,3	32,5	5,2	41,1	73,3	197 155
Tot. 2003	27,2	13,7	32,9	6,0	43,9	69,9	177 354

*) Uppgifterna grundar sig i responstjänsten OPAL. ** Av samtliga personer som avlagt yrkesexamen.

Yrkesinriktad rehabilitering

Stor mångfald bland rehabiliteringsklienter och rehabiliteringsvårdare

Med yrkesinriktad rehabilitering strävar man till att förbättra rehabiliteringsklienternas yrkesfärdigheter och yrkeskunskaper, förbättra deras arbetsförmåga och främja deras arbetsmöjligheter och integration i arbetslivet och i samhället. Yrkesinriktad rehabilitering och utkomstskydd under rehabiliteringstiden arrangeras och finansieras av olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna, Folkpensionsanstalten (FPA), arbetspensionsanstalterna och arbetsförvaltningen.

Arbetsförvaltningens rehabiliteringstjänster

Arbetsförvaltningen ordnar yrkesinriktade rehabiliteringstjänster och stödåtgärder med syfte att främja yrkesplanering, utveckling, sysselsättning och kvarstannande i arbetet bland handikappade personer. En person anses vara handikappad när möjligheterna att få lämpligt arbete, behålla arbetsplatsen eller avancera i arbetet är avsevärt minskade på grund av vederbörligen konstaterad skada, sjukdom eller handikapp.

Tabell 9. Arrangörer och kunder av yrkesinriktad rehabilitering

Rehabiliteringsbehov och målgrupp	Primärt ansvar och antal handikappade kunder (uppgifter för 2004)
Arbetsolycksfall, yrkessjukdom eller trafikolycksfall -försäkrade under lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om trafikförsäkring	Olycksfalls- eller trafikförsäkringsanstalt 3 000
Hotande arbetsförmåga eller arbetsförmåga - huvudsakligen arbetande arbetstagare	Arbetspensionsanstalten 6 200
Hotande arbetsförmåga eller avsevärd försvagning av arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter p.g.a. sjukdom, fel eller skada - handikappade som inte är berättigade till yrkesinriktad rehabilitering med stöd i arbetspensionslagarna, bl.a. unga handikappade	Folkpensionsanstalten 17 000
Möjligheterna att hitta lämpligt arbete eller till att behålla arbetsplatsen är avsevärt försvagade p.g.a. skada eller sjukdom - huvudsakligen arbetslösa handikappade personer	arbetsförvaltningen 67 000
Behov av yrkesinriktad specialundervisning - elever inom yrkesinriktad utbildning i behov av speciellt stöd, handikappade inbegripna	undervisningsförvaltningen 11 600

Under år 2005 hade arbetsförvaltningen ca. 91 000 handikappade arbetssökande kunder. Av dessa var 13 500 nya kunder. Av de handikappade kunderna var ca. 67 000 arbetslösa, och 40 procent av dessa var långtidsarbetslösa. Av de långtidsarbetslösa rehabiliteringsklienterna hade största delen fyllt 55 år. De handikappade utgjorde 12 % av alla arbetslösa kunder. Lite under 1 000 personer fick invaliditetspension. 56 % av handikappade arbetssökande var kvinnor.

De vanligaste orsakerna till försämrad arbetsförmåga var stöd- och rörelseorganens skador och sjukdomar, psykiska störningar, andningsorganens sjukdomar, nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar, hudsjukdomar, blodcirkulationssystemets sjukdomar och ämnesomsättningssjukdomar. Andelen handikappade arbetssökande vars ålder överskred 45 år var ca. 60 procent, men deras proportionella andel i förhållande till den totala kundmängden kommer högst antagligen att fortsätta öka.

Ca 120 rehabiliteringsrådgivare erbjuder rådgivning och vägledning i fråga om utplacering i arbete och utbildning. En yrkesinriktad rehabiliteringsprocess kan också omfatta yrkesvägledning. Rehabiliteringsklienterna kan delta i en förberedande och yrkesinriktad arbetskraftsutbildning.

I fråga om handikappade arbetssökande var strävan i första hand att hitta lämpliga arbetsmöjligheter på den öppna arbetsmarknaden. Eftersträvningarna var således produktiva att ca. 50 % d.v.s. 20 000 av samtliga handikappade som slutfört sin arbetssökning hittade en arbetsplats på den öppna marknaden. Sammanlagt slutfördes ca. 41 000 arbetssökningar. Allt som allt hittades en plats för en rehabiliteringsklient på den öppna arbetsmarknaden 40 800 gånger, för det mesta i visstidsanställning eller i ett tillfälligt anställningsförhållande. Ca. 9 800 av alla handikappade arbetssökande fick arbete inom den privata sektorn, staten och kommunerna med hjälp av arbetsförvaltningens löne-

baserade stödåtgärder. Arbetsprövningar, arbetspraktik och arbetslivsträning ordnades ca. 8 000 gånger.

Rehabiliteringsklienterna styrs till att söka utbildning enligt samma principer som övriga kunder i behov av utbildning, d.v.s. med beaktande av samtliga utbildningsformer för vuxna (arbetskraftsutbildning, personalutbildning, utbildning på eget initiativ). Ca. 5 700 personer inledde en arbetskraftsutbildning, varav hälften deltog i en förberedande utbildning. Övriga utbildningsformer inleddes av ca. 1 200 handikappade arbetssökande.

För handikappade arbetssökande ordnas samma stödåtgärder vid arbetskraftsbyråerna som i yrkesvägledningen, men tyngdpunkten läggs på att stöda arbetsplacering och kvarstannande i arbetet. Åtgärder av denna typ ordnades ca. 13 200 gånger under år 2005: 1 960 konsulteringar av sakkunniga, 5 390 undersökningar av hälsotillstånd och arbetskonstitution, 820 rehabiliteringsundersökningar, 4 200 arbetsprövningar på arbetsplatsen och på arbetskliniken, 13 arbets- och utbildningsprövningar vid en yrkesläroanstalt samt 800 arbetsträningar på arbetslinik och arbetsträningstjänster vid övriga tjänstenheter. Arbetsgivare kan beviljas stöd för arrangemang av arbetsförhållanden.

Ca. 1 000 rehabiliteringsärenden för handikappade arbetssökande behandlades av lokala rehabiliterings-samarbetsgrupper. När rehabiliteringsklienterna vid sidan av offentliga arbetskraftstjänster behöver t.ex. social- och hälsovårdstjänster, kan de vid behov styras bl.a. till arbetskraftscentrens fleryrkesinriktade samservice.

I genomsnitt ca. 10 000 handikappade arbetssökande per månad deltog i arbetskraftspolitiska åtgärder, och aktiveringsgraden var ca. 21 %. Aktiveringsgraden uträknas med medräknande av arbetsmarknadsåtgärder (arbetsprövning, arbetspraktik och arbetslivsträning), arbetskraftsutbildning och utplacering i arbete med hjälp av sysselsättningsstöd.

Tabell 10. Nyckeltal inom den yrkesinriktade rehabiliteringen år 2005

TE-central	handi- kappade arbets- sökande kunder	1. utplacering på den allmänna arbetsmarknaden	2. inledde arbetskrafts- utbildning (ESF a. kl.)	3. inledde annan utbildning	4. handi- kappade kunder i yrkesval och karriär- planering	1-4 samman- lagt
Nyland	17 853	5 637	1 132	264	1 200	8 233
Egentliga F.	6 666	4 469	400	95	471	5 435
Satakunda	4 442	1 979	258	50	646	2 933
Tavastland	8 166	3 287	818	66	512	4 683
Birkaland	10 078	4 819	680	115	281	5 895
Sydöstra F.	5902	2 829	432	78	235	3 574
Södra Savolax	3 792	1 552	158	76	376	2 162
Norra Savolax	6 158	2 881	427	100	451	3 859
N. Karelen	4 042	1 944	248	52	260	2 504
Mellersta Finland	4 767	2 643	276	71	137	3 127
S. Österbotten	3 226	2 406	81	51	321	2 859
Österbotten	3 547	1 785	107	41	264	2 197
N. Österbotten	6 413	3 977	414	114	244	4 749
Kajanaland	1 776	924	138	17	676	1 755
Lappland	4 241	2 733	149	49	398	3 329
Hela Finland	91 069	43 865	5 718	1 239	6 472	57 294

Bilaga 1. Nyckeluppgifter om arbetskraft och tjänster för yrkesmässig utveckling per arbetskrafts- och näringscentral 2005

TE-central	15-64 år befolkning	%	Arbetslösa arbetsökande	Arbetslöshetsnivå %	Sysselsättningsnivå %	UTBILDNINGSOCH YRKESINFORMATIONSSERVICE	YRKESVAL	ARBETSKRAFTSUTBILDNING	YRKESINRIKTAD REHABILITERING
						Rådgivnings-tillfällen****	Kunder **	Inledda*	Aktiva åtgärder***
NYLAND	1 000 600	28,6	59 969	6,2	73,9	47 178	6416	13 948	10 274
EGENTLIGA FINLAND	301 700	8,6	20 471	7,0	70,8	25 509	2111	4 892	6 432
SATAKUNDA	149 500	4,3	14 369	9,1	66,2	25 632	1547	3 102	4 005
TAVASTLAND	239 900	6,9	20 588	8,8	66,9	19 111	3059	7 310	5 850
BIRKALAND	311 400	8,9	26 072	8,9	68,1	30 767	3644	5 857	7 196
SYDÖSTRA FINLAND	209 700	6,0	19 676	9,1	65,0	14 043	1913	6 198	4 222
SÖDRA SAVOLAX	102 900	2,9	9 447	10,2	63,0	12 525	1432	1 959	3 494
NORRA SAVOLAX	163 800	4,7	14 368	10,0	63,3	19 360	2074	3 446	4 862
NORRA KARELEN	110 600	3,2	12 314	13,2	60,0	16 415	1449	3 106	3 203
MELLERSTA FINLAND	176 900	5,1	17 092	11,9	61,5	1 205	2261	3 459	3 740
SÖDRA ÖSTERBOTTEN	123 200	3,5	8 106	6,6	66,8	14 596	1381	1 079	3 227
ÖSTERBOTTEN	156 600	4,5	9 681	6,8	69,8	12 083	971	1 477	2 539
NORRA ÖSTERBOTTEN	247 300	7,1	21 645	10,4	65,1	29 304	1829	4 459	5 620
KAJANALAND	55 600	1,6	6 867	16,9	56,9	12 047	710	1 815	1 881
LAPPLAND	122 800	3,5	14 342	14,1	58,1	14 794	1177	1 998	3 986
HELA FINLAND 2005	3 495 700	100,0	275 317	8,5	68,0	310 629	31974	64 105	70 531
2004	3 485 500		288 402	8,9	67,2	355 352	31 728	69 801	68 036
2003	3 483 800		288 843	9,0	67,3	379 896	30 497	64 066	53 651

* 86 inledda utbildningar på Åland och 89 utomlands

** Slutförda kundvägledning i yrkesvals- och karriärplaneringsservice

*** Följande aktiva åtgärder är inbegripna: arbetsplats på den allmänna arbetsmarknaden, har inlett arbetskrafts- eller övrig utbildning, har deltagit i yrkesvals- och karriärplaneringsservice, har deltagit i stödåtgärder för placering i arbete

**** Antal personliga rådgivningsfall

Befolkning i arbetsför ålder (15-64 år), nyckeltal ur Statistikcentralens arbetskraftsundersökning gällande arbetslöshets- och sysselsättningsnivå.

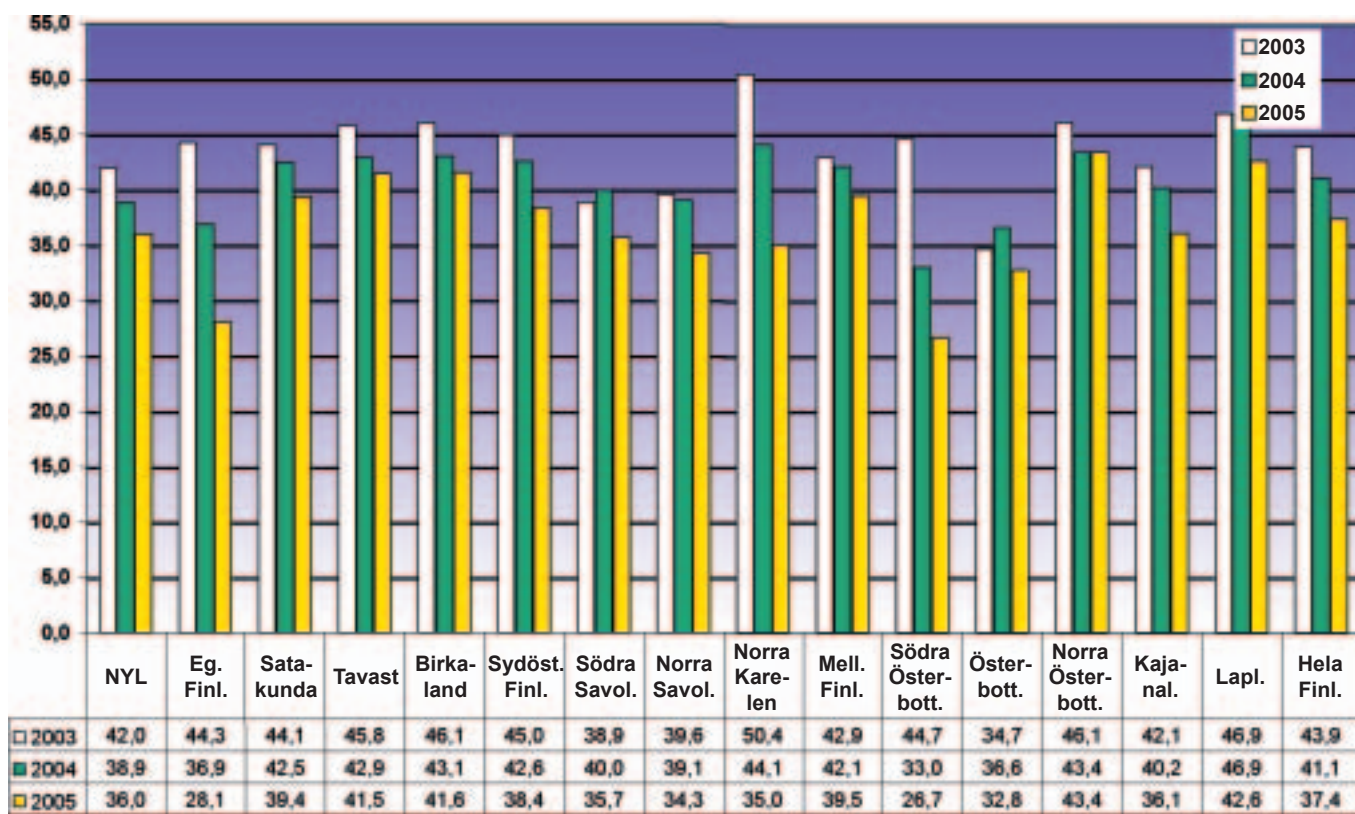
Arbetslösa arbetsökande, inkl. medeltal av permitterade vid månads slut AM:s arbetsförmedlingsstatistik

Bilaga 2. Bakgrunder hos personer som inlett arbetskraftsutbildning (N = 64 214) 2000-2005 % (a.kl. ESF)

	2000	2002	2003	2004	2005
Kön					
kvinnor	52,1	52,3	51,8	50,9	51,9
män	47,9	47,7	48,2	49,1	48,1
Ålder					
15-24	17,5	16,3	15,9	16,5	17,9
25-34	26,7	26,7	26,7	26,5	26,6
35-44	28,9	30,1	30,1	29,7	29,1
45-54	23,4	23,4	23,5	23,2	22,6
55-	3,3	3,4	3,7	4,2	3,9
Situation före utbildning					
Arbetslösa	83,6	81,6	78,5	75,7	76,8
Permitterade	1,4	2,4	2,8	3,4	2,1
Arbetslöshetshotad	4,0	4,4	4,9	4,9	5,3
Tillhör ej arbetskraften	5,5	6,9	7,4	7,7	8,3
Arbetande	3,5	2,7	2,6	4,7	4,1
Uppgifter saknas	2,0	2,0	3,8	3,6	3,4
Utbildningsbotten					
Grundnivå	33,1	33,5	32,9	32,5	31,5
Mellannivå	52,9	43,0	42,7	43,4	44,1
Lägsta högre nivå	4,6	11,6	10,8	10,6	10,0
Lägre högskolenivå	-	4,2	4,9	5,0	5,4
Högskolenivå/universitet	5,3	3,1	3,7	3,5	3,6
Okänd utbildningsnivå	4,1	4,4	5,1	5,0	5,3
Arbetslöshet i veckor					
1-4	19,1	20,2	21,5	22,3	24,7
5-12	23,2	23,7	23,9	25,0	25,6
13-26	23,1	23,1	23,5	23,4	22,4
27-52	18,3	18,2	16,6	17,2	15,8
53- eller längre	16,4	14,7	13,7	12,3	11,6

Bilaga 3. Arbetslösa i 3 månader efter yrkesinriktad arbetskraftsutbildning %, 2003-2005, per TE-central

www.mol.fi

Postadress:

PB 23, 00023 Statsrådet

Adress:

Södraesplanaden 4, 00130 Helsingfors

Mikaelsgatan 4, 00100 Helsingfors

Växel: 010 60 4001

Fax: 010 60 48990

Grafisk design: Tarja-Leena Helin

Bilder på sidor 4,12: Kari Ylitalo/Pokastudios Ab

Tryckeri: Käpylä Print Ab, 2006